

שותפות ושותפים יקרים,

תוכנית 'בארי' מבקשת לחזק את ידיכם בימים קשים אלו ולתרום למאמצים שלכם לקיים שגרת לימודים וקשר הדוק ומיטיב עם התלמידים/ות.

לפניכם "מילה טובה" - מערכי הוראה קצרים לשימוש יומיומי. המערכים נבנו מתוך מחשבה שעיסוק קבוע במילה יומית נבחרת, באמצעות טקסט משמעותי, יאפשר לפתוח את הלב והראש לחיבור משותף ושיח מעמיק דרך אוצרות התרבות שלנו. אנו מבקשים להציע לימוד אינטלקטואלי לצד ממד רגשי שנותן תוקף ולגיטימציה למגוון התחושות והרגשות של התלמידים/ות ומנסה להאיר נקודות אופטימיות ומחזקות.

יחידות הלימוד הקצרות יכולות להתאים לפתיחת יום קצרה, לשעת מחנך, לשיחה מסכמת או כל שימוש אחר שתראו לנכון במהלך יום הלימודים, בלמידה מקוונת או בכיתה. בכל יחידה תוכלו למצוא טקסטים מארון הספרים היהודי-ישראלי ושאלות מנחות לדין.

בזמנים קשים אלו אנו מציעים, כפי שכתב יעקב גלעד: "רק מילה טובה או שתיים, לא יותר מזה", כדי להזכיר את אחריותנו להשבת האמון באדם ובחברה.

היחידות זמינות עבורכם באתר [תוכנית בארי](#) ונשלחות בקבוצת ווטסאפ ייעודית [להצטרפות](#)

אתם/ן מוזמנים/ות להציע לנו מילים נוספות, לשלוח משוב ורשמים, שאלות ומחשבות ולבחור את המילה המתאימה לכל עת.

ליצירת קשר: Yael.krue@shi.org.il

**מאחלים שנשמע בשורות טובות
ושישובו ימים של שגרה מבורכת**

צוות בארי, מכון הרטמן

בְּחִירָה

1. מהו ההבדל בין שתי ההגדרות המילוניות השונות של בחירה? האם זהו הבדל חשוב? הביאו דוגמאות לשתי ההגדרות.
2. מה קורה לאדם שמגיע למסקנה שהגיע למצב שלא ניתן לשנותו? מדוע הרמב"ם מבקש להניא את האדם מלהסיק מסקנה כזו לגבי מצבו?
3. האם אתם תומכים בדברי הרמב"ם, שניתן לשנות כל מצב מטוב לרע ומרע לטוב? הסבירו דעתכם.
4. מה למד ויקטור פרנקל במחנה הריכוז? כיצד הוא מגדיר, לאור ניסיונו, את יכולת הבחירה האנושית?
5. מה לדעתכם נדרש מאדם, הנתון בתנאים מאד קשים ואכזריים, כדי לשמור על חירותו הפנימית?
6. מה הקשר בין **חירות פנימית** לבין **יכולת בחירה**? הביאו דוגמא.

בְּחִירָה

1. בְּרָרָה, קְבִיעַת דָּבָר או אָדָם מְרַבִּים אַחֲרֵים
2. רָצוֹן חֲפְשִׁי, כְּוִן מַעֲשֵׂיוֹ שֶׁל הָאָדָם לְפִי שְׂקוֹל דַּעְתּוֹ נְשֻׁלוֹ

"ואל יאמר (אדם) שכבר הגיע למצב, שאי אפשר לשנותו, הואיל וכל מצב אפשר לשנותו מן הטוב אל הרע ומן הרע אל הטוב, והוא הבוחר בכך"

(רמב"ם, "שמונה פרקים", פרק ח')

"נסיון חיי המחנה (מחנה ריכוז) מורה לנו, כי יש בידי האדם חופש בחירת פעולה. מצויות דוגמאות רבות, מהן דוגמאות שיש בהן מיסוד הגבורה, המוכיחות לנו, כי אפשר היה לגבור על האפתייה, לדכא את הרגיזות. אדם מסוגל לשמור על שארית של חירות רוחנית, של עצמאות המחשבה, אף בתנאים נוראים אלה של מועקה נפשית וגופנית..."

אנחנו שהיינו במחנות ריכוז, זוכרים את האנשים אשר היו עוברים בצריף לצריף כדי לעודד רוחם של אחרים, כדי לפרוס להם מפרוסת לחם האחרונה. אולי הם היו מעטים אך די בהם להוכיח, כי אפשר ליטול מן האדם את הכל חוץ מדבר אחד: את האחרונה שבחירויות אנוש - לבחור את עמדתו במערכת נסיבות מסוימות, לבחור את דרכו. ותמיד היו הזדמנויות לבחירה. יום יום, שעה שעה, נקראת לחתוך הכרעות, הכרעות שקבעו, אם תיכנע או לא תיכנע לכוחות שאיימו לשלול ממך את עצם יישותך, את חירותך הפנימית: שקבעו אם תהיה או לא תהיה כדור משחק בידי הנסיבות, אם תוותר על חירותך ועל הדרת כבודך ותתגלגל בדמות האסיר הטיפוסי."

(ויקטור פרנקל, האדם מחפש משמעות, עמ' 85)

קראו את שירו של המשורר הסלובני בוריס נובאק, "בין שתי מילים"

בֵּין שְׁתֵּי חַיּוֹת	בֵּין שְׁתֵּי מְלִים
בְּחָרוּ בְּזוֹ הַזְּקוּקָה לְכֶם יוֹתֵר.	בְּחָרוּ בְּשִׁקְטָה יוֹתֵר.
בֵּין שְׁנֵי יְלָדִים	בֵּין מְלָה לְשִׁתִּיקָה
בְּחָרוּ בְּשִׁנְיָהֶם.	בְּחָרוּ לְהִקְשִׁיב.
בֵּין עוֹל גָּדוֹל לְקוֹטָן יוֹתֵר	בֵּין שְׁנֵי סִפָּרִים
אֶל תְּבַחְרוּ בְּאֶרֶץ אַחַד.	בְּחָרוּ בְּמֵאָבֶק יוֹתֵר.
בֵּין תְּקוּהָ לְיֵאוֹשׁ	בֵּין אֲדָמָה לְשָׁמַיִם
בְּחָרוּ בְּתִקְוָה:	בְּחָרוּ בְּצִפּוֹר.
אוֹתָהּ תְּתַקְּשׁוּ יוֹתֵר לְשֵׁאת.	

עקבו אחרי הבחירות המוצגות בשיר. נסו לזהות את הערכים, ההתלבטות או הדילמה הבאים לידי ביטוי בכל בחירה. עם אילו בחירות בשיר אתם מזדהים? האם יש התלבטויות בשיר בהן הייתם בוחרים אחרת?